

Інфармацыйная культурна-грамадская газета Гарадоччыны

ГАСЦІНЕЦ

№ 3 (302) ЛЮТЫ 2021 ГОДА

БЕЛАРУСКІ АФАРЫЗМ

Белай Краіне не згінуць парожняй – абарані ад бяспамяцтва, Божа!

Антаніна Хатэнка

НАША ГІСТОРЫЯ

КНЯЗЁЎНА ВОЛЬГА ПАБЫВАЛА НА ГАРАДОЦКАЙ ЗЯМЛІ?

Вялікая кіеўская князёўна Вольга пакінулі істотны след у гісторыі X стагоддзя Кіеўскай Русі. Вольга кіравала Кіеўскай Руссю з 945 да 960 года ў якасці рэгента пры малалетнім сыне Святаславе, пасля гібелі яе мужа, кіеўскага князя Ігара Рурыкавіча. Першая з кіраўнікоў Русі прыняла хрысціянства і прызнана святой роўнаапостальнай Рускай праваслаўнай царквы.

У адкрытых крыніцах пра яе пішуць, што аценіць дзейнасць княгіні Вольгі і яе характар досыць складана: з аднаго боку яна выступае жорсткай і ашчаднай кіраўніцай, з другога — дбайнай хрысціянкай і рэфарматарам. Прадстаўляючы сабой новы тып кіраўніка, які выкарыстоўвае для рашэння праблем, якія ўзнікаюць часцей інтэлект і хітрасць, чым грубую сілу. Княгіня гатова была пры неабходнасці ісці і на канфлікт. Больш пра яе тут: *wikipedia.org.*

Для нас жа цікавы 947 год, калі Вольга здзейсніла паход у Наўгародскую зямлю за данінай. Даследчык Полацкай зямлі Л.В. Аляксееў піша: «Цалкам верагодна, што Вольга якая рухалася за данінай ў глухія месцы Навагародчыны, прайшла туды не праз даўно асвоеныя месцы ў Смаленска, а па глухіх месцах вусця Віцьбы, дзе і заснавала новы» повост «.

Зыходзячы з „Аповесці мінулых гадоў" пра паездку ў 947 г. кіеўскай княгіні Вольгі ў Ноўгарад і супастаўляючы са звесткамі „Летапіса горада Віцебска", можна выказаць здагадку, што Віцебск як адміністрацыйна-кіраўнічы цэнтр наваколля пачаў сваё існаванне з X стагоддзя. Ускосным пацвярджэннем таго, што менавіта княгіня Вольга заснавала пагост для збору даніны ў вусці р. Віцьбы будуць тапонімы „Альгова" якія маюцца на ўскраіне сучаснага Віцебска, а таксама шмат помнікаў у раёне азёр Мяжа, Сосны, Чарняста, Сясіта ў Гарадоцкім раёне. Тут у нас і зараз маецца вёска Альгова, у якой пражывае цяпер толькі два чалавекі.

Мінскі гісторык Максім Макараў вывучыў польскамоўныя тэксты па гісторыі Віцебска. У выніку ў 22-м выпуску гісторыка-юрыдычных матэрыялаў, вынятых з актавых кніг губерняў Віцебскай і Магілёўскай (1891 год), быў знойдзены універсал, дадзены ваяводам і войтам Віцебска Казімірам Аляксандрам Пацам братэрству віцебскай Благавешчанскай царквы ў 1714 годзе. У ім гаворыцца, што храм, як і горад, заснаваныя княгіняй Вольгай. Прычым ваявода падкрэслівае, што гэта было паказана і ў больш старажытных юрыдычных дакументах — прывілеях, падараваных царквы і гораду. Таму ў мясцовым Віцебскім летапісу, канчаткова складзенай ў 1768 годзе, адлюстравана не выдумка аўтараў. Таму доўгі час існуючая ў горадзе легенда можа грунтавацца на рэальным наведванні княгіняй Вольгай Віцебска і ўключэнні яго ў склад уладанняў Кіеўскіх князёў (менавіта Кіеву Віцебск падпарадкоўваўся да 1021 года) », — паведаміў гісторык Дзяніс Юрчак. Ён дадаў, што сапраўды ўсталяваць год, калі гэта падзея мела месца, зараз немагчыма. Пра гэта распавядалі слухачам пры чытанні лекцый па гісторыі Віцебска ў 2018 годзе.

Гэта значыць, што ў 947 годзе княгіня Вольга рэальна магла быць у нашых краях, накіроўваючыся за данінай ў Наўгародскія землі. З Віцебска яна рэальна магла са сваёй дружынай падняцца па Дзвіне, Усвячы і Аўсянцы да возера Цііёста ў нашым Гарадоцкім раёне. Менавіта тут каля возера Мяжа і існуе зараз вёска Альгова Межанскага сельсавета з двума жыхарамі на 1 студзеня. Размешчана яна у 1 км на поўдзень ад в. Сцяпанавічы. Глядзіце мал.1 «Археалагічныя помнікі VIII–XI ст. ст Віцебскага Падзвіння.»

У кнізе «Памяць» Гарадоцкага раёна маецца інфармацыя пра вёску Альгова з 1841 года, калі яна была ў Суражскім раёне Віцебскай губерні. Тады ў вёсцы было 9 двароў і 64 рэвізскія душы. Затым у XIX стагоддзі і да сярэдзіны XXстагоддзя адбывалася пашырэнне вёскі Альгова: у ёй пражывала ў 1920 г. у 29 дварах 148 жыхароў. Максімальную колькасць было перад вайной — у 1940 годзе: 40 двароў і 250 жыхароў. Падчас другой сусветнай вайны нямецка-фашысцкія захопнікі ў кастрычніку 1943 года перад вызваленнем спалілі Альгова і забілі пяць мірных жыхароў. У 1962 годзе гэта тэрыторыя ўвайшла ў склад Гарадоцкага раёна, які па плошчы стаў другім у Беларусі.

Беларускія археолагі да гэтага часу не праводзілі археалагічныя даследаванні каля Альгова, якія і далі б адказ на пытанне: калі ж паўстала вёска Альгова? Гэты тапонім па версіі навукоўцаў непасрэдна звязаны з вялікай кіеўскай князёўнай Вольгай.

Леанід Гаравы

ЗНАЧНА БОЛЬШ НАВІНАЎ ПРА ГАРАДОК НА HARADOK.INFO

COVID-19

ПРИРОСТ ЗА МЕСЯЦ — БОЛЕЕ 300 ЖИТЕЛЕЙ

В Городокском районе сообщены новые данные про положительные тесты на COVID-19: прирост за месяц составил более 300 жителей.

По состоянию на 15 февраля имеется за весь период всего 2113 случаев заражения коронавирусом в Городокском районе. Это данные местного штаба по противодействию распространению инфекции. Также в районе ведется подготовка к массовой вакцинации.

Перед этими данными последниебылиопубликованы 28 января — в прошлом месяце. С того времени прирост составил 110 человек или за месяц с 14 января — 317 человек. Это больше примерно на 100 человек, чем в Верхнедвинском районе, где прирост — более 200 человек.

При этом, по данным местного штаба по противодействию распространению инфекции, уже вылечены 2029 человек. Сейчас в активной фазе заболевания всего у 84 пациентов: 74 на самоизоляции и только 10 госпитализировано.

Обязательный массовый режим в Городокском районе никто не отменял. Но многие люди в государственных учреждениях и магазинах не носят масок. Стоит ли расслабляться? Вчера в городе Новополоцк решением Новополоцкого исполкома обязательный массовый режим был продлен до 1 апреля.

В настоящее время Городокский районный центр гигиены и эпидемиологии с помощью медицинских учреждений оценивает потребность в вакцине от инфекции COVID-19 в районе.

Все желающие сделать прививку могут записаться, позвонив в райбольницу. Заявки по телефону 5-69-60. Александр ТРОФИМОВ, зам. гл. врача УЗ «Городокская ЦРБ».

По предварительным данным, массовая вакцинация состоится в марте-апреле.

Больше информации тут: www.gorodokcrb.by.

Л. Антонов

ЖЫВЁЛАГАДОЎЛЯ

ВТОРЫЕ, НО С МИНУСОМ ЗА ГОД

Городокский район, занимая второе место в области по надоям молока на корову, сработал в минус 212 кг.

В 2020 году животноводы Витебской области сработали с хорошим плюсом как в производстве молока, так и по надоям на корову. Городокские животноводы по этому показателю сохранили второе место в области, но на «пятки » наступает Верхнедвинский и Оршанский районы.

Как сообщил начальник управления производства животноводческой продукции и отраслевого строительства комитета по сельскому хозяйству и продовольствию облисполкома Виктор Шебалов, валовое производство молока составило 740,9 тыс. т (темп роста к 2019-му — 103,4%) при среднем надое на корову 4030 кг. По этому показателю в лидерах Витебский район — 6245 кг. Планку в 5 тыс. кг преодолели еще четыре региона: Городокский (5596 кг), Верхнедвинский (5437 кг), Оршанский (5314 кг) и Бешенковичский (5020 кг) районы.

При этом Витебский район имеет +305 кг к 2019 году, также в плюсе Верхнедвинский и Оршанский район: соответственно +278 кг и +264 кг. Городокский - 212 кг, а Бешенковичский вообще -322 кг к 2019 году.

Семнадцать хозяйств получили на корову свыше 5 тыс. кг, десять — 6 тыс. кг, двенадцать — 7 тыс. кг. Продолжает удивлять наращиванием европейского показателя СПК «Лариновка» Оршанского района — 11 422 кг (+380 кг), далее следуют филиал «СХП «Мазоловогаз» УП «Витебскоблгаз» Витебского района — 9208 кг (+290 кг), ОАО «Шайтерово» Верхнедвинского района — 8720 кг (+31 кг), ОАО «Агрокомбинат «Юбилейный» Оршанского района — 7845 кг (+27 кг), ОАО «Витебская бройлерная птицефабрика» — 7720 кг (+836 кг).

В животноводческой отрасли Витебщины поголовье коров составляет 189,9 тыс. голов (по сравнению с 2019-м увеличилось на 1605 голов), в том числе молочного стада — 182,9 тыс. (1211).

Л. Антонов
По информации: vitvesti.by

Аб'ява

Аператыўная інфармацыя аб падзеях Гарадоччыны, рэгіёна і больш, чым у газеце, зараз па-беларуску і па-расейску з'яўляецца на новым Інтэрнэт рэсурсе: http://haradok.info

****

Наша газета "Гасцінец" пачала размешчацца на партале http://haradok.info ў раздзеле "Газета "Гасцінец", дзе стварaецца архіў за мінулыя гады.

****

Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Гасцінец» паведаміце рэдакцыі аб гэтым – і вы яго атрымаеце. Калі ўжо не жадаеце атрымліваць выданне, то патэлефануйце у рэдакцыю.

СПОРТ

ПРО ТРАССУ И АНАСТАСИЮ КИННУНЕН

Про трассу в Городке и Анастасию Киннунен (Дуборезову) показали сюжет в программе «Дай пять!» на БТ1.

С февраля 2019 года Агентство теленовостей запустило проект «Дай пять!», в котором творческая команда канала старается посмотреть на этот увлекательнейший и без того популярный вид спорта еще глубже и пробраться туда, куда порой не пускают журналистов.

И вот в этом году команда побывала на базе ВОЦОР в Городке и представила свой сюжет телезрителям. Павел Межуев, заместитель директора по административно-хозяйственной работе, начальник базы подготовки региональных и национальных команд в Городке, рассказал о работе по проведению соревнований по биатлону и имеющейся базе.

Передачу вёл Андрей Козлов, ведущий проекта. Он расказал про самую известную биатлонистку из Городка, Анастасию Киннунен (Дуборезову). Сейчас на чемпионате мира по биатлону она выступает за сборную Финляндии.

Этот сюжет расположен на сайте ГСУСУ «Витебский областной центр олимпийского резерва по зимним видам спорта»: www.vocor.biz.

Л. Антонов

КУЛЬТУРА

АТРЫМАЎ ДЫПЛОМ ЛАЎРЭАТА І СТУПЕНІ

Завяршыўся ІХ абласны агляд-конкурс харэаграфічных калектываў Віцебшчыны «Прыдзвінскія карункі», у якім прыняў удзел Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь народны ансамбль песні і танца «Яблынька» Гарадоцкага гарадскога Дома культуры.

Конкурс праводзіцца раз у два гады ў гонар заслужанага дзеяча культуры Беларусі, славутага харэографа і фалькларыста Івана Серыкава і накіраваны на папулярызацыю, аднаўленне і захаванне культурнай спадчыны, павышэнне ўзроўню выканаўчага майстэрства ўдзельнікаў харэаграфічных калектываў і папаўненне рэпертуару. Варта адзначыць, што Іван Арцёмавіч з'яўляецца адным з заснавальнікаў ансамбля «Яблынька». Гэты таленавіты чалавек у сваіх пастаноўках выкарыстоўваў элементы танцавальных рухаў Віцебскага Паазер'я, многія з якіх да гэтага часу выконваюць гарадоцкія народныя артысты.

У сувязі з напружаным эпідэміялагічным становіш-чам у гэтым годзе конкурс праводзіўся дыстанцыйна. У ім прынялі ўдзел больш за 30 вядучых аматарскіх харэаграфічных калектываў, якія прадставілі звыш 80 відэаролікаў.

Заслужаны аматарскі калектыў Рэспублікі Беларусь народны ансамбль песні і танца «Яблынька» атрымаў дыплом лаўрэата І ступені за вакальна-харэаграфічную кампазіцыю сярод «Заслужаных» калектываў у намінацыі «Лепшае выкананне аўтарскіх танцаў Заслужанага дзеяча культуры Беларусі І.А. Серыкава». Таксама стаў лаўрэатам ІІІ ступені за лепшы народны танец, у якім былі адлюстраваны нацыянальныя тэматыка і матывы. Гарадоцкія артысты ўзнагароджаны дыпломам «За зберажэнне і папулярызацыю танцавальнай спадчыны Віцебшчыны».

На сённяшні дзень кіраўніком ансамбля з'яўляецца Дзіна Сцяпанава, а балетмайстрам-пастаноўшчыкам — Наталля Тарасава. У снежні 2017 г. «Яблынька» атрымала званне «Заслужанага аматарскага калектыву Рэспублікі Беларусь». У складзе вакальнай і харэаграфічнай груп усяго налічваецца каля 35 чалавек. Удзельнікі імкнуцца быць годнымі нашчадкамі творчай спадчыны сваёй краіны і знакамітага настаўніка Івана Серыкава.

Майя САЛДАЦЕНКА
Гарадоцкі веснік

ЛЕПШЫЯ Ў ВІЦЕБСКАЙ ВОБЛАСЦІ

Абласны метадычны цэнтр народнай творчасці упершыню ацаніў гандлёвыя кропкі устаноў культуры, якія займаюцца рэалізацыяй традыцыйных народных і мастацкіх вырабаў.

У конкурсе ўдзельнічалі дзевяць салонаў. У выніку перамога дасталася Гарадоцкаму LaParnassus.

- Гандлем мы займаемся даўно, разумеючы, што гэта крыніца дадатковага даходу для нашай арганізацыі і рамеснікаў. Робім усё магчымае, каб прыцягнуць пакупнікоў. Выкарыстоўваем вонкавую рэкламу ў цэнтры горада, вядзем старонкі ў сацыяльных сетках, ездзім на кірмашы і святы ў іншыя рэгіёны, праводзім майстар-класы, - сказала дырэктар філіяла "Гарадоцкі Дом рамёстваў і фальклору» Цэнтра традыцыйнай культуры і народнай творчасці Гарадоцкага раёна Марына Гущо. - Наш прыярытэт - ня атрыманне максімальнай прыбытку, а выхаванне эстэтычнага густу ў спажыўца. Мы гарантуем высокую якасць тавараў - на прылавак яны трапляюць толькі пасля адабрэння мастацкага савета. У нас не знайсці кітайскага ширспажыву - толькі хэндмэйдам па беларускіх і гарадоцкім матывах.

Асартымент у краме дзівіць разнастайнасцю. Там прадстаўлены работы розных жанраў, тэматыкі і памераў, пачынаючы ад драўляных бірулек і заканчваючы масіўнымі палукашкамі з лазы. Вітрыны папаўняюцца дзякуючы майстрам па саломапляценні, ткацтве, ганчарстве, вышыўцы, вырабу лялек і іншых, а таксама іх выхаванцам. Кожны прадукт ўнікальны.

- Вы не знойдзеце ў нас двух ідэнтычных прадметаў. Яны вырабляюцца ўручную, таму нават вырабы адной серыі адрозніваюцца адзін ад аднаго. Чалавек, прыходзячы да нас за падарункамі, можа быць упэўнены ў іх эксклюзіўнасці, - паведаміла Марына Леанідаўна. - У нашых майстроў ідзе паступовае творчае развіццё. Ім цікава не толькі рабіць нешта новае, але і каб гэта было запатрабавана ў насельніцтва. За кошт гэтага адбываюцца пастаяннае абнаўленне і пашырэнне тавараў лінейкі. Думаю, мы здольныя дагадзіць самому патрабавальнаму пакупніку.

Калі раней людзей прыцягвала сувенірная прадукцыя, напоўненая духам даўніны і гістарычнай сувяззю з продкамі, то сёння яны ўсё больш аддаюць перавагу прадметах, якія маюць практычную карысць, напрыклад, аўтэнтычнай посудзе або сурвэткам.

- Адно з запатрабаваных кірункаў - праца пад заказ. Прапановы паступаюць як ад прыватных, так і юрыдычных асоб. У асноўным гэта праекты з сімволікай Городокщины, - адзначыла Марына Гущо. - Частка заробленых сродкаў сыходзіць на камунальныя выдаткі, а астатняе трацім на набыццё расходных матэрыялаў і развіццё матэрыяльна-тэхнічнай базы. Таксама велізарная запамога ў гэтым - першыя месцы, якія займае наша ўстанова ў конкурсах прафмайстэрства розных узроўняў. Напрыклад, у 2007 годзе сталі лепшым Домам рамёстваў у краіне. Грашовыя прызы дазваляюць набываць новую мэблю і абсталяванне. Не забываем пра нас і мясцовая ўлада. Так, нядаўна нам падарылі муфельную печ і ганчарны круг.

У Гарадоцкім Доме рамёстваў і фальклору пяць супрацоўнікаў маюць званне "Народны майстар Рэспублікі Беларусь».

Эдуард Каролевич
"Віцебскія весці"
Пераклад на родную мову рэдакцыі сайта

ЗДАРЭННІ

ДВОЕ МУЖЧЫН АТРУЦІЛІСЯ

Целы двух мужчын (54 і 57 гадоў) былі выяўленыя ў аўтамабільным фургоне (Кунг) на тэрыторыі аднаго з прадпрыемстваў Гарадоцкага раёна.

Як адзначае СК, яны з дазволу знаёмага, вырашылі пераначаваць у кунгу: «З сабой яны прывезлі балон з бытавым газам і газавую гарэлку, для абагрэву кунга і прыгатавання ежы. Ўдзень 9 лютага супрацоўнік прадпрыемства адчыніў дзверы кунга і адчуў пах газу, а таксама пачуў яго шыпенне. Закруціўшы газавы балон, ён паспрабаваў абудзіць мужчын, але выявіў, што яны мёртвыя ».

Папярэдняя прычына смерці - атручэнне газам з прычыны згасання гарэлкі.

naviny.online/new

ЗГАРЭЎ АЎТАМАБІЛЬ БМВ

У нядзелю, 21 лютага, ў Гарадку істотна згарэў аўтамабіль БМВ.

Паводле інфармацыі прэс-службы Віцебскага абласнога ўпраўлення МНС за мінулыя суткі ў населеных пунктах вобласці адбыліся 6 пажараў, на якіх пашкоджаны 2 будынкі, 2 адзінкі тэхнікі, у тым ліку і ў Гарадку. У выніку спрацоўкі АПА выратаваны 4 чалавекі, з якіх 3 дзіцяці.

21 лютага ў Гарадоцкі аддзел МНС у 06-23 паступіла паведамленне аб пажары аўтамабіля па вул. Праўды. Работнікі Гарадоцкага РАНС прыбылі для тушэння пажару ў аўтамабілі БМВ. Пасля тушэння пажару аказалася, што ў аўтамабілі пашкоджаны маторны адсек, салон, колы.

Прычына пажару высвятляецца.

Т. Гаражанкі
Паводле vitebsk.mchs.gov.by

COVID-19

СМЯРОТНАСЦЬ ПАВЯЛІЧЫЛАСЯ

У год COVID-19 на 15% больш памерла ў Гарадоцкім раёне, на 18% - у Глыбоцкім.

Так, паводле дадзеных Глыбоцкага ЗАГС, у гэтым раёне ў 2020 годзе зарэгістравана 754 смерці супраць 637 у 2019 годзе, што дае прырост у 18,4%.

Раней мы прыводзілі статыстыку па Глыбоцкаму раёну, што тут за першыя пяць месяцаў мінулага года было 287 памерлых. Такім чынам атрымліваецца, што ў пачатку года ў гэтым рэгіёне ў сярэднім памірала 58 чалавек у месяц, а ў другой палове - ужо 67 чалавек у месяц.

На 15% больш смерцяў зарэгістравалі ў Гарадоцкім раёне: у 2019 годзе там іх было 460, а ў 2020 - 529.

У Дубровенскім раёне прырост колькасці зарэгістраваных ЗАГС смерцяў склаў 13,1%. У мінулым годзе ў гэтым рэгіёне памерла 310 чалавек, а годам раней - толькі 274.

Таксама з'явілася інфармацыя па ЗАГС Першамайскага раёна - там у мінулым годзе зрабілі 129 запісаў пра смерці, тады як у пазамінулым - толькі 61. Гэта значыць колькасць зафіксаваных смерцяў вырасла на 111,5%.

У цэлым па наяўных дадзеных з сямі раёнаў Віцебскай вобласці (па Аршанскай толькі за паўгода) і тром раёнах абласнога цэнтра (без уліку ЗАГС гарвыканкама) смяротнасць павялічылася на 17,6% - 3541 смерць у 2020 годзе супраць 3010 у 2019.

Сяржук Серабро

ПРЫСУД

ЗАДУШЫЎ СЯБРОЎКУ ШТАНАМІ

Віцебскі абласны суд прыгаварыў да 14 гадоў калоніі ўзмоцненага рэжыму 33-гадовага жыхара Гарадка, які з-за рэўнасці з асаблівай жорсткасцю забіў 31-гадовую знаёмую, паведамляе Вярхоўны суд.

Забойства адбылося ў ноч з 26 на 27 ліпеня 2020 года ў Гарадку. Пара пасварылася, і мужчына жорстка збіў жанчыну, потым зрабіў пятлю з штаноў і задушыў яе. Абвінавачваны не быў упэўнены, ці памерла ахвяра, - і нанёс ёй яшчэ і ўдар у грудзі нажом.

Цела жанчыны раніцай знайшоў бацька. Ён патэлефанаваў у міліцыю, і падазраванага ў той жа дзень затрымалі. Мужчына распавёў, што прычынай сваркі са знаёмай стала рэўнасць.

За забойства з асаблівай жорсткасцю абвінавачаны атрымаў 14 гадоў калоніі ўзмоцненага рэжыму. Ён таксама павінен заплаціць бацьку забітай жанчыны 10 тысяч рублёў у кошт кампенсацыі маральнай шкоды.

Паводле Тут.бай

АЗБУКА ПАЛІТАЛОГІІ

ЧАМУ ДЫЯЛОГУ НЕ БЫЛО, НЯМА І НЕ БУДЗЕ

Кажуць, у спрэчцы нараджаецца ісціна. Магчыма… Адкуль няўпэўненасць? Яна ад жыцця. Хто і калі апошні раз быў сведкам спрэчкі (дэбатаў, дыскусіі ці нечага падобнага) у СМІ паміж палітычнымі апанентамі?

Мы маем дзве інфармацыйныя рэальнасці, якія практычна ніяк не сутыкаюцца. У адной рэальнасці Беларусь прэзентуюць як донара еўрапейскай стабільнасці, якой зайздросцяць блізкія і далёкія суседзі. У іншай — адзіны палітык у краіне (АП) не можа расслабіцца нават у выходныя. Пра гэта ён прызнаўся ў інтэрв'ю расійскай журналістцы Наіле Аскер-задэ: «Ну, ты ж ведаеш. У нас пратэстуны хадзілі па вуліцах па выходных, таму і выходных не было, калі ўжо так адкрыта казаць».

Вавёрка, якая скапыцілася

Калі няма спрэчак — адпаведна, няма і ісціны. У выніку краіна ў геаграфічным цэнтры Еўропы ўсё больш пачынае нагадваць «Востраў няўдач», дзе ў жыхароў перыядычна ўзнікалі праблемы з адловам кракадзілаў і зборам какосаў (з ростам ВУП і сярэдняй зарплаты ў доларавым эквіваленце).

Адсутнасць спрэчак шчодра кампенсуецца ў афіцыйнай інфармацыйнай рэальнасці размовамі пра агульнанацыянальны дыялог, які вядзецца на так званых «дыялогавых пляцоўках». Па-за межамі ж такіх пляцовак, як паказвае практыка, дыялог паміж прыхільнікамі і апанентамі ўлады прыняў форму допыту.

Пляцоўкі для такога кшталту дыялогаў, як правіла, арганізоўцца ў СІЗА. Вось як свой удзел у дыялогу апісаў АП: «Я ўбачыў людзей (ну, вы ж мяне ў Расіі да гэтага часу падштурхоўваеце — давайце з апазіцыяй, асабліва вось ліберальнае крыло). Ну вось я і пагаварыў. Я ўбачыў людзей, якія хацелі быць ва ўладзе, імкнуліся прыйсці да ўлады. Я іх выслухаў…».

Крыху статыстыкі. Паводле звестак праваабаронцаў, на 22 лістапада колькасць затрыманняў удзельнікаў пратэстаў перавысіла 30 тысяч, на палітычных апанентаў улады было заведзена больш за 900 крымінальных спраў. Не даводзіцца сумнявацца, што кожнай крымінальнай справе папярэднічаў допыт.

…У мяне няма падстаў сумнявацца ў тым, што ўсе дыялогі «пратэстуноў» са следчымі ажыццяўляліся толькі і выключна ў поўнай адпаведнасці з законам ды толькі і выключна ў рамках.. Ох, нялёгкая гэта работа — штодня апрацоўваць такі аб'ём аператыўнай інфармацыі. Адсюль — вобраз вавёркі ў коле, няздольнай спыніцца: «Вось кола круціцца — ты бяжыш, бяжыш, бяжыш. Напэўна, пакуль, як у народзе кажуць, не скапыцішся, не паваліўся».

Артыкул 83, пункт 6

Аднак пакінем вавёрку сам-насам з яе колам і ўявім сабе на хвіліну, што дыялогавыя пляцоўкі з СІЗА перанясуць у тэлестудыі. Ці многае пры гэтым зменіцца? Сумняваюся. Змены, калі і здарацца, то зусім не ў збліжэнні пазіцый удзельнікаў дыскусій…

Для таго, каб у спрэчцы нарадзілася ісціна, мэтай абмеркавання павінен стаць... пошук ісціны. Але сярод родных бяроз і асін тыя, хто спрачаецца, як правіла, занятыя доказам сваёй праваты. Ісціну яны не шукаюць. Яна ім вядомая яшчэ да пачатку спрэчкі. Таму ўсю сваю энергію накіроўваюць на абвяржэнне аргументаў апанентаў. Тут не да выпрацоўкі кансенсусу. Як бы ад словаў да рукапрыкладства не перайсці.

Але гэта яшчэ палова бяды. Збліжэнне пазіцый у працэсе спрэчкі магчыма толькі пры ўмове знаходжання пункту адліку, з якога пачынаецца разыходжанне. Для палітычных спрэчак у Беларусі такім пунктам з'яўляецца стаўленне да рэферэндуму 1996 года.

Прыгадаем хлопцаў у цывільным, якія выкінулі старшыню ЦВК Віктара Ганчара з ягонага кабінета. Чый загад яны выконвалі? Наколькі гэты загад адпавядаў дзейнай на той момант Канстытуцыі?

Адкрываем тэкст Канстытуцыі. У артыкуле 83 «Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь», які апісвае паўнамоцтвы вышэйшага прадстаўнічага і адзінага заканадаўчага органа дзяржаўнай улады Рэспублікі Беларусь, знаходзім пункт 6: «утварае Цэнтральную камісію па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў».

Здавалася б, якія тут магчымыя розначытанні? Тым не менш, вынікі рэферэндуму ЦВК падводзіў пад кіраўніцтвам Лідзіі Ярмошынай, а не Віктара Ганчара.

Такая вось карціна свету

Сказаўшы А, варта гаварыць і Б. Калі прызнаць вынікі рэферэндуму законнымі, не варта здзіўляцца, што «ў 2020-м нам фактычна абвясцілі вайну». Такая афіцыйная ацэнка. Нічога дзіўнага, нічога асабістага і нічога арыгінальнага яна не ўтрымлівае — ідэалагема ворага старая як свет…

З сакавіка 2003 года лепшыя дзяржаўныя розумы спрабавалі знайсці стрыжнявую ідэю для дзяржаўнай ідэалогіі. Што толькі ні прапаноўвалася: ад патрыятызму да прэтэнзіі Беларусі на ролю донара еўрапейскай стабільнасці, якая ініцыюе правядзенне «Хельсінкі-2». Але 2020 год усё расставіў на свае месцы. Ён паказаў, што мадэль «імітацыйнай дэмакратыі», мадэль «электаральнага аўтарытарызму» (каму як больш падабацца) — не гумавая.

У любой самабытнасці існуе свая мяжа, за якой у тых, хто хоча гуляць у агульнай пясочніцы, пачынаюць фарміравацца праблемы. Перафразую 16-га прэзідэнта ЗША Аўраама Лінкальна: «Можна падманваць частку заходніх партнёраў увесь час, і ўсіх — пэўны час, але нельга падманваць усіх заходніх партнёраў увесь час».

Няздольнасць упісацца ў сучаснасць патрабуе ідэалагічнага абгрунтавання…. Чаму супраць нас настроіліся? Таму што беларуская дзяржава, «нягледзячы на сціплае месца на карце свету, можа дазволіць сабе праводзіць незалежную знешнюю і ўнутраную палітыку. Менавіта ў гэтым прычына. Калі б мы былі слабымі, з намі б разабраліся без гэтых падзей і без вайны».

Справа не ў нас. Свет так уладкаваны, і так ён быў уладкаваны заўсёды…

***

Такая вось карціна свету. Яна ўсё яшчэ актуальная для мільёнаў беларусаў. Шляхам дыялогу яе не змяніць. Які тады сэнс абмяркоўваць вынікі «выбараў» з тымі, хто верыць у законнасць рэферэндуму 1996 года? У іх сістэме каштоўнасцяў закон ніякай каштоўнасці не ўяўляе. Юрыдычныя фармальнасці, выкананне працэдуры і іншыя дурасці — толькі перашкода на шляху да мэты, якую вызначыў правадыр.

(скарочана)

Сяргей Нікалюк
"Новы Час"

ВЫНІК

«ПАСЬЛЯ ЛУКАШЭНКІ АД ДЗЯРЖАВЫ ЗАСТАНУЦЦА РУІНЫ»

Кіраўнік праекту Belarus security blog Андрэй Паротнікаў адказвае на пытаньні, наколькі далёка беларускі рэжым гатовы ісьці ў сваіх рэпрэсіях, разважае пра люмпэнізацыю сілавых структураў і канстатуе, што Лукашэнка лічыць сябе палітыкам эўрапейскага маштабу.

Сьцісла:

Рэжым імкнецца запэцкаць у неправавой дзейнасьці максымальна шырокае кола сілавікоў і дзяржаўных службоўцаў

Працэс, які пачаўся ў нулявыя — люмпэнізацыя сілавых структураў, асабліва войска

Служыць афіцэрамі ў войска ідуць людзі, для якіх гэта адзіны даступны сацыяльны ліфт

Менск спрабуе гуляць у геапалітычную гульню ва ўмовах, калі ніхто зь ім гуляць у гэта ня будзе...

— Але калі не шукаць нейкіх схаваных прычын, а аналізаваць тыя факты, якія мы бачым, — то, акрамя прысудаў, мы назіраем і падрыхтоўку да прыняцьця пэўных драконаўскіх законаў. Ці не азначае гэта стратэгічнага курсу на пабудову ўжо не аўтарытарнай, а таталітарнай сыстэмы? Калісьці Лукашэнка сам казаў, што для пабудовы дыктатуры ў Беларусі ў яго проста не хапае рэсурсаў. Цяпер што — знайшліся?

— Трэба памятаць, што ў Беларусі мала значэньня мае, што напісана ў законе, а важна тое, як гэта выкарыстоўваецца. Давайце ўзгадаем хаця б сумнавядомы артыкул у КК аб «дыскрэдытацыі РБ», які існуе шмат гадоў, але ніводнай крымінальнай справы па ім заведзена не было. Таму драконаўскія законы і іх магчымае выкарыстаньне — гэта далёка не адно і тое ж. І ўвогуле бываюць моманты, «калі не да законаў». Беларусь — не прававая дзяржава, таму ня варта рабіць высновы з таго, якія законы прымаюцца. Самае галоўнае — гэта правапрымяняльная практыка.

— У гэтай самай практыцы таксама апошнія тыдні адбываюцца беспрэцэдэнтныя рэчы. Судовы працэс у Берасьці, дзе пацярпелымі выступаюць вайскоўцы сілаў спэцыяльных апэрацый Раман Гаўрылаў і Арсеній Галіцын, сьведчыць пра тое, што падчас пратэстаў для іх падаўленьня выкарыстоўваліся ня толькі міліцыя і ўнутраныя войскі, але і армія, баявыя часткі. Ці было гэта законна і пра што сьведчыць гэты факт?

— Па-першае, гэта законна. Няма ніякіх абмежаваньняў у выкарыстаньні арміі ў тым, што афіцыйна называецца «падтрыманьнем правапарадку», але фактычна зьяўляецца рэпрэсіямі супраць мірных грамадзянаў.

Рэжым рыхтаваўся загадзя да таго, што адбывалася пасьля 9 жніўня. Жорсткасьць, катаваньні, зьбіцьцё — гэта ўсё было загадзя сплянавана і падрыхтавана. У дадзеным выпадку відавочна тое, што рэжым імкнецца запэцкаць у неправавой дзейнасьці максымальна шырокае кола сілавікоў і дзяржаўных службоўцаў. У нашым выпадку — гэта вайсковы генэралітэт.

Гэта сьведчыць пра тое, што пасьля Аляксандра Лукашэнкі ў Беларусі ад дзяржавы застануцца руіны. Я маю на ўвазе дзяржаўныя інстытуты, іхны аўтарытэт, іхную здольнасьць ажыцьцяўляць кіраваньне дзяржавай. Мы цяпер назіраем фактычна развал той рэспублікі, якую 26 гадоў фармаваў Лукашэнка.

— На пачатку размовы вы сказалі, што ўлады «хацелі б вывесьці на пэўную стабілізацыю сытуацыі ўнутры краіны», у тым ліку дзеля таго, каб паспрабаваць зноў наладзіць адносіны з Захадам. Але пакуль стратэгія Лукашэнкі выглядае прыблізна так — «возьмем як мага больш закладнікаў, каб потым гандляваць імі з Захадам». Маўляў, «калі вы будзеце павялічваць санкцыі, мы будзем павялічваць рэпрэсіі супраць сваіх жа грамадзянаў, «бамбіць Варонеж», як кажуць у Расеі. І што Захад можа проціпаставіць такой лёгіцы паводзінаў?

— Захад мог бы шмат што зрабіць з таго арсэналу, які ён мае. Але, шчыра кажучы, ні халеры ня робіць.

Адносна паводзінаў беларускай улады трэба разумець, што ў сваёй сыстэме каардынатаў яны дзейнічаюць даволі рацыянальна. Тое, што журналісткі «Белсату» атрымалі 2 гады — гэта ня значыць, што падчас апэляцыі гэты прысуд будзе пацьверджаны.

Іншы момант. Аляксандар Лукашэнка шчыра верыць, што ён палітык эўрапейскага маштабу. Ня парыя, а ўплывовая асоба. Бо Беларусь займае такое важнае геапалітычнае становішча, што безь яе не абыдзесься. Таму Менск спрабуе гуляць у геапалітычную гульню ва ўмовах, калі ніхто зь ім гуляць у гэта ня будзе. І калі Менск зразумее, што гульня не атрымліваецца, — я думаю, мы пабачым шпаркія крокі па дээскаляцыі.

Усе эканамічныя пляны Менску прадугледжваюць нейкія грошы і інвэстыцыі. Адкуль яны зьбіраюцца браць гэтыя грошы? Вядома, толькі на Захадзе.

svabod1.azureedge.net
Віталь Цыганкоў

РОДНАЯ МОВА

ВЫГЛЯДАЕМ ЯК ТЫПОВАЯ АЎТАНОМІЯ РФ

У 1995 годзе ў беларускае мовы забралі статус адзінай дзяржаўнай. У якой групе моваў рэгіёну яна апынулася за 26 гадоў? Ці разам з украінскай, эстонскай, казаскай? Не, яна разам з удмурцкай, башкірскай і комі — у трывожным сьпісе UNESCO. Лічбы і дыяграмы паказваюць: гэта вынік «дзяржаўнага двумоўя».

Дзяржаўныя мовы іншых незалежных «постсавецкіх» краін пашыраюць свае функцыі, расьце колькасьць людзей, якія імі валодаюць, прызнаюць роднымі, карыстаюцца.

Але імкліва падае колькасьць тых, хто валодае і карыстаецца мовамі тытульных народаў расейскіх аўтаноміяў. Там прынамсі па дзьве дзяржаўныя мовы.

Навіны пра моўную палітыку ў аўтаноміях РФ нярадасныя: пратэстуючы супраць моўнай дыскрымінацыі, удмурцкі навуковец спальвае сябе; судзьдзя называе «цыркам» зварот актывіста на мове комі...

Стратэгія ратаваньня беларускае мовы павінна прадугледжваць вяртаньне ёй статусу адзінай дзяржаўнай. Калі гэтага няма — пляны марныя. Будзе як ва Ўдмуртыі.

Навіны пра моўную палітыку ў аўтаноміях РФ нярадасныя: пратэстуючы супраць моўнай дыскрымінацыі, удмурцкі навуковец спальвае сябе; судзьдзя называе «цыркам» зварот актывіста на мове комі... А ці ў нас сытуацыя інакшая?

26 гадоў таму разварот палітычнага курсу афіцыйнага Менску пачаўся менавіта з моўнага пытаньня. Яно было ў бюлетэні рэфэрэндуму 1995 году, які бальшыня незалежных юрыстаў лічыць супярэчным Канстытуцыі і заканадаўству. Быў скасаваны статус беларускае мовы як адзінай дзяржаўнай, у якім яна пабыла ўсяго пяць гадоў. Гэта паслужыла грунтам для аднаўленьня дыскрымінацыі беларускамоўных, для выцісканьня беларускае мовы з бальшыні дзяржаўных і сацыяльных сфэраў ужытку.

…Пасьля непрацяглага росту беларускамоўнай ідэнтычнасьці (была ж і кароткая эпоха «беларусізацыі» 20-х гадоў у БССР) надалей у савецкі час ішоў яе няўхільны, хоць і павольны, спад — па 3–6% кожныя дзесяць год. Тэндэнцыя пераламілася, як толькі беларуская мова стала адзінаю дзяржаўнаю і Беларусь аднавіла незалежнасьць.

У 1999 годзе 73,7% грамадзянаў назвалі беларускую мову роднай (ясна, што 1999 год — зусім не 1993, але моўнакаштоўнасны выбар людзей мае пэўную інэрцыю).

…Паводле крытэраў UNESCO, крытычны парог самаўзнаўленьня для мовы — 30% практычных носьбітаў. Адпаведна ў 2009 годзе беларуская мова трапіла ў Атляс моваў сьвету ў небясьпецы UNESCO ўстане vulnerable (аслабленай, уразьлівай).

Беларусы — адзіны зь дзяржаватворчых народаў Цэнтральнай і Ўсходняй Эўропы, а таксама постсавецкай прасторы, чыёй нацыянальнай мове пагражае небясьпека зьнікненьня.

Пры гэтым Беларусь — адзіная незалежная дзяржава на тэрыторыі былога СССР, у якой мова тытульнае нацыі ня мае статусу адзінай дзяржаўнай, а дзеліць яго з расейскаю моваю.

Я раней ня раз пісаў, што радыкальная й хуткая (20–25% за дзесяць гадоў) зьмена моўнай ідэнтычнасьці — беспрэцэдэнтная для моўных сытуацыяў у сьвеце. Пагатоў для «маладой дзяржавы», у якой, здавалася б, мусіць мацавацца нацыянальна-культурная тоеснасьць.

Сапраўды, сярод моваў дзяржаватворчых народаў гэта нешта надзвычайнае. Але беларускую дынаміку вельмі нагадвае моўнае становішча ў аўтаноміях Расейскай Фэдэрацыі.

Вінцук Вячорка
svabod1.azureedge.net

ПОГЛЯД

ВОЙНА ВСЕ СПИШЕТ?

Они сами на своем съезде сидели с хмурыми лицами, потому что понимали, что все эти речи — не о том.

Марья Ивановна: *Дети, запишите тему урока: «Война и мир».*

Вовочка: *Да ладно! Вы ж ещё моему бате 30 лет назад эту историю рассказывали!*

В анекдоте фигурирует Марья Ивановна, у нас — Александр Григорьевич, но в остальном все по накатанному: он уже почти 30 лет эту историю рассказывает.

Большая половина доклада Александра Лукашенко на Всебелорусском собрании была про войну. Чудо просто, что до космических баталий не дошло. Поскольку наверняка и на Марсе инопланетяне спать не могут — все думают, как навредить властям Синеокой. Даже странно, что генералы до сих пор не доложили.

... Про войну у Лукашенко красочно получается, как в кино. А вот с миром — плохо. Потому что любое предложение о мире разбивается о репутацию докладчика.

Ну, например.

Пенсии. Государство хочет создать специальные фонды, куда белорусы будут отчислять деньги себе на пенсии.

Ага! Разбежались! Мы что, не помним, как у нас пенсионные фонды закрывали, «раскулачивали»?! И кого беспокоило, что люди в них копили средства себе на пенсию? Проходили. Знаем. Ищи дураков.

Экономика. Призыв «шевелиться самим». Так вы же 26 лет из всех орудий лупили по всему, что шевелится. В Беларуси любого можно посадить, разорить, отжать бизнес и еще получить за это звездочки на погоны. И садили, и разоряли, и отжимали. Хоть одному такому отжимале дали по рукам?

Патриотизм. После спецоперации по выбиванию патриотизма ОМОНовскими дубинками и берцами — это тема, о которой действующей власти вообще лучше молчать. Потому что не бывает патриотизма «правильного» или «неправильного». Он либо есть, либо его нет. И когда вы устроили на улицах белорусских городов настоящую охоту на людей в белорусских вышиванках и одежде национальных цветов, то даже не смеете заикаться, что озабочены воспитанием патриотов.

Лопаты. Ну вот почему минчане не берут у ЖЭСов лопаты и не расчищают снег? Почему при соцопросе, который так порадовал Лукашенко, большинство белорусов ответили, что рассчитывают только на себя? Да потому что эта власть лихо умеет только обмануть и обобрать. И ничего хорошего от этой власти люди уже не ждут. Они рассчитывают только на себя, они злы и обижены настолько, что по призыву власти не готовы делать ничего. Даже расчищать снег.

Да и небезопасно это в нынешних условиях, на грани уголовки: массовое мероприя, не так посмотрели в сторону мимо проходящего ОМОНовца, ему не понравилось. И дело готово — «умышленно», «в сговоре», «причинили моральные страдания», «споткнулся», «легкие телесные повреждения мизинца»...

Вот пусть ОМОНовцы снег и чистят! Вместе с судьями! На них налогов хватает — пусть хватит и на снегоуборочную технику!..

И так можно пройтись по каждому пункту «мирной программы» — нет веры. Ни одному обещанию нет веры — ни про зарплаты, ни про деревообработку, ни про образование, ни про рабочие места. Они сами на своем съезде сидели с хмурыми лицами, потому что понимали, что все эти речи — не о том.

Унизить собственный народ, сделать его бесправным в своей стране — это худшее, что могла сделать власть. Это репутация, которую не отмыть. И абсолютно точно это история не о мире.

В этой ситуации уместны не доклады про войну. В этой ситуации уместно только раскаяние. Освободить всех политических узников и попросить прощения. Вот что должен был сделать Лукашенко. Но он продолжает действовать по принципу «война все спишет». Однако хмурые лица участников «съезда» — лучшее свидетельство того, что они, как раз, в этом совсем не уверены.

Светлана Калинкина
belaruspartisan.by

МЕРКАВАННЕ

ИЗ ОБРАЩЕНИЯ К СВЕТЛАНЕ ТИХАНОВСКОЙ

В самом начале своей программы под названием «Стратегия победы белорусов» Тихановская начинает с вопроса: «Если мы всё делаем правильно, почему мы еще не отстояли свою победу?»

Если бы мы вели беседу, я бы уточнил одно слово: а про какую победу вы пишете? Моральная ваша победа неоспорима. Ни гений фдемагогии, ни его пропаганда ничего не смогли с ней поделать. Ни их телевизор, ни газеты, ни пропагандисты — все они оказались бессильны перед вашей моральной победой.

Победа же во властных структурах пока далека. И вы имели шансы одержать властно-номенклатурную победу. Но она бы обернулась катастрофой для белорусов. Вас бы прокляли за эту «победу»-трагедию. И вот почему.

Что ждало бы белорусов в случае победы во властных коридорах сторонников демократии, ваших сторонников? Нечто подобное на войну в Чечне. Почитайте внимательно официальное сообщение о встрече Лукашенко и Путина в Сочи 14 сентября: «…Но главное, я это постоянно говорю, — не переходить черту. Есть красная линия (вам тоже это знакомо и известно больше, чем мне, вам пришлось эти линии чертить по Чечне прежде всего, когда вы стали еще совсем молодым президентом…Пока эти красные линии никто не нарушал».

Захвати в то время ваши сторонники властные кабинеты, одержи властно-номенклатурную победу, Беларусь залили бы кровью войска РФ, как когда-то в Чечне.

«Александр Григорьевич попросил меня сформировать определенный резерв из сотрудников правоохранительных органов. И я это сделал», — сказал Путин.

«Но мы договорились также, что он не будет использован до тех пор, пока ситуация не будет выходить из-под контроля», — добавил он.

Но Бог миловал. Победу одержал менталитет белорусов, которые снимали обувь, перед тем, как встать на скамейку. Каждодневные победы одерживали радостные, счастливые улыбки белорусов. В итоге Путин решил не вводить в Беларусь войска, которые стояли на границе под Смоленском. Решил отправить их в места дислокации.

....И после десятков тысяч арестованных, искалеченных ваших сторонников, убитых граждан и брошенных в застенки детей, когда после демонстрации изуверства страны ЕС повычеркивали из санкционных списков «кошельки» диктатора, скажите, как бы тогда отреагировали ваши партнеры из стран ЕС на кровопролитие в Беларуси?

Согласитесь, дальше высказываний «возмущения», «сожаления» и призывов «прекратить насилие и кровопролитие», «сесть за стол переговоров» дело бы не пошло. И в Роттердаме на бирже по-прежнему продавались бы нефтепродукты из Беларуси и везли бы через прибалтийские порты калийные удобрения.

Кстати. после заявления вашего Координационного совета кремлевские мудрецы сделали вывод. В конце 2020 года они заключили уникальный договор:

Соглашение о сотрудничестве между Министерством внутренних дел Республики Беларусь и Федеральной службой войск национальной гвардии Российской Федерации

Прочитайте пару строк из этого соглашения:

Статья 4 Запросы об оказании содействия

1. Сотрудничество в рамках настоящего Соглашения осуществляется на основании запросов заинтересованной Стороны об оказании содействия (далее — запрос) или по инициативе Стороны, предполагающей, что такое содействие представляет интерес для другой Стороны.

Вы представляете, что они записали? О чем договорились? Сейчас, если бы вы одержите Победу, в Кремле решат, что их содействие представляет интерес для руководства РБ и ее народа. И спокойно, не мучаясь юридической совестью, направят свои войска в Беларусь заливать кровью вашу победу, о которой вы печетесь в самом начале своей программы….

(скарочана)

Владимир Подгол
«Белапан»

Заснавальнік і рэдактар: Гаравы Леанід Антонавіч

Адрас рэдакцыі: 211573, г. Гарадок, вул. Гагарына, д.30Б, кв.16. E-mail: leo592202@gmail.com Тэл. 8-02139-5-08-52, маб. + 375(29)6723842 (V), Газета выдаецца з сакавіка 1998 г.

Падпісана да друку 27.02.2021 у 16.40
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца на абсталяванні аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.